

Starring Amsterdam.

Photography from the *Sabel & Daniels* press archives

Teksten **Joost Bastmeijer**
Voorwoord **James Worthy**

Text **Joost Bastmeijer**
Foreword **James Worthy**

Als epicentrum van nieuwe culturele ontwikkeling is Amsterdam in de jaren zestig en zeventig een magneet voor nationale en internationale beroemdheden. Fotojournalisten Hans Sabel en Henk Daniëls zijn in die periode ter plaatse om alle gebeurtenissen en ontwikkelingen vast te leggen op de gevoelige plaat. Door de jaren heen schiet het duo meer dan 150.000 foto's, wat leidt tot een omvangrijke verzameling beelden.

In samenwerking met de erven van het archief wordt nu voor het eerst een selectie foto's gebundeld. *Starring Amsterdam*. staat vol met niet eerder gepubliceerde beelden van onder anderen Jacques Brel, Martin Luther King, John Lennon, Charles Aznavour, Elizabeth Taylor en Nederlandse beroemdheden als Johan Cruijff, prinses Beatrix, prins Bernhard en Willeke Alberti. Het boek is een uniek fotodocument van Amsterdam in een tijd dat de stad leeft en bruist als nooit tevoren.

As the epicentre of new cultural developments, Amsterdam in the 1960s and 1970s was a magnet for national and international celebrities. Photojournalists Hans Sabel and Henk Daniëls were on hand during this period to capture all the events and developments on camera. The duo would end up taking more than 150,000 photographs, resulting in a priceless collection of images.

Now, for the first time, a selection of these photographs has been compiled in cooperation with the photojournalists' heirs. *Starring Amsterdam*. is packed with previously unpublished images of internationally renowned figures such as Jacques Brel, Martin Luther King, John Lennon, Charles Aznavour and Elizabeth Taylor as well as Dutch celebrities like Johan Cruijff, Princess Beatrix, Prince Bernhard and Willeke Alberti. The book is a unique visual record of Amsterdam at a time when the city was alive and buzzing as never before.

Foreword

James Worthy

Als ik door het Vondelpark loop, zie ik geregeld hondeneigenaren lopen die op hun hond zijn gaan lijken, maar als ik in de spiegel kijk, zie ik eigenlijk alleen maar een man die steeds meer op zijn stad is gaan lijken. Mijn huid is gemaakt van stoeptegels, mijn armen en benen zijn de bruggen, mijn aders zijn de tramlijnen, mijn bloed is goor grachtenwater en mijn ogen zijn twee tortelduiven in de vensterbank van een herenhuis. Ik ben compleet verstedelijkt. In mijn rode baard en in de wallen onder mijn ogen wonen vrouwen die voor een paar tientjes met je naar bed gaan. Mijn adem is de zuidwesterstorm die de pont laat schommelen. En mijn hart is het Centraal Station.

Iedere ochtend loop ik, compleet zonder doel, door een ontwakende stad, want als Amsterdam nog slaap in haar ooghoeken heeft, is ze op haar mooist. Een stad in haar ochtendjas. En ik noem het wel lopen, maar het voelt meer als fietsen zonder handen, als dromen zonder oogleden. De meeste steden zijn mannelijk. Patserig zelfs. Ze staan vol hoge gebouwen en andersoortige onnodige schreeuwerigheden. Ik heb helemaal niets met wolkenkrabbers. Wolkenkrabbers zijn fallussymbolen zonder historie. Amsterdam is de meest vrouwelijke stad die ik ken. Ze krabt niet aan de wolken, nee, ze werkt samen met de wolken. Op een bewolkte dag is Amsterdam een wonderschoon schilderij in een lijst van wolken. Veel toeristen denken dat Amsterdam in zijn geheel uit wiet, hoeren, oorlogslittekens en schilderijen bestaat, maar het is juist een zachte stad. Zachter dan de moederborst. Amsterdam is een troostende stad. Een luchtkasteel zonder kerkers.

In andere steden kunnen mensen verdwalen, maar Amsterdam is zo'n stad die in de mensen kan verdwalen. Ergens tussen het hoofd en het hart, daar aan de voet van de nek, daar doolt Amsterdam rond. Ik probeer al vijfendertig jaar mijn liefde voor de stad te begrijpen. Het is een mix van melancholie

en verliefdheid. Het is een soort heimwee naar hoe het nooit was. Een vishaakje dat vastzit in de lip van mijn verlangen.

Als ik naar de foto's in dit boek kijk, kijk ik recht de decolleté van de stad in. Ik zie een jonge Johan Cruijff met veertien puistjes op zijn kin. Ik blader terug en zie de grote Ella Fitzgerald staan. Ze draagt een dure bontjas, maar in haar linkerhand heeft ze een bosje bloemen en een goedkope plastic tas vast. In haar andere hand een koffer waar nog een label aan hangt. Even verderop zie ik een kale man uitbundig lachen om een grapje van een pijprokende Prins Bernhard. Ik zie Martin Luther King, Mick Jagger, Eusebio, The Beatles en Sean Connery. Ik zie wereldsterren, maar ik zie vooral dat hoe beroemd en groot je ook bent, Amsterdam altijd beroemder en groter oogt. De grachten staan niet op de foto met The Beatles, nee, The Beatles staan op de foto met de grachten. De sterren eisen de aandacht, maar de stad krijgt hem, want echte schoonheid eist niet, echte schoonheid krijgt het gewoon.

Ik blader nog even terug naar de foto van een jonge Johan Cruijff. Zijn jasje zit dichtgeritst tot de plek waar zijn hart zit. De ogen van Cruijff, twee tortelduiven in de vensterbank van een herenhuis. Zijn ene neusgat is de Coentunnel en zijn andere neusgat is de IJtunnel. De lippen op elkaar als verliefde stelletjes op een zomeravond. Het haar netjes als de achtertuinen van de mensen die in Oud-Zuid wonen.

Als schrijver moet je alles kunnen beschrijven, maar de liefde die ik voor de stad Amsterdam voel, heb ik nooit goed in woorden uit kunnen drukken. Ik weet niet wat ik precies voel, maar het is voornamelijk dankbaarheid. Pure dankbaarheid. Mijn ouders hebben mij het leven gegeven, maar de rest heb ik van Amsterdam gekregen.

– James Worthy, auteur

‘Amsterdam is at its most beautiful when her eyes are still crusted by sleep.’

– James Worthy, author

When I walk through the Vondelpark, I regularly see dog owners who have started to look like their dogs, but when I look in the mirror I can actually only see a man who has increasingly started to look like his city. My skin is made of paving slabs, my arms and legs are its bridges, my veins are tram tracks, my blood is dirty canal water and my eyes are two turtle doves on the windowsill of a patrician home. I am completely urbanised. Women who would have sex with you for a couple of quid live in my reddish beard and in the bags under my eyes. My breath is the south-westerly storm that makes the ferry rock. And my heart is central station.

Every morning, I walk, aimlessly through the city as it awakes, because Amsterdam is at its most beautiful when her eyes are still crusted by sleep. A city in its morning robe. And I call it walking, but it's more akin to cycling no-handed, like dreaming without eyelids. Most cities are manly. Show offs even. They are full of tall buildings and other unnecessary, garish things. Skyscrapers do nothing for me. They are phallic symbols devoid of history. Amsterdam is the most feminine city I know. Rather than scraping the sky, she collaborates with the clouds. On a cloudy day, Amsterdam is a beautiful painting framed by clouds. Many tourists think Amsterdam is just cannabis, prostitutes, the scars of war and paintings, but it's actually a soft city. Softer than a mother's breast. Amsterdam is a comforting city. A castle in the sky without a dungeon.

People get lost in other cities, but Amsterdam is one of those cities that gets lost in people. Somewhere between the head and heart, there, at the foot of the neck, that's where Amsterdam wanders. I've been trying to understand my love of the city for 35 years now. It's a mix of melancholy and butterflies. It's like nostalgia for what never was. A fish hook caught on the lip of my desire.

Looking at the photos in this book is like staring at the city's cleavage. I see a young Johan Cruijff with 14 pimples on his chin. I page back through the book and see the great Ella Fitzgerald. She's wearing an expensive fur coat. In her left hand she holds a bunch of flowers and a cheap plastic bag, in her other, a suitcase with the label still attached. Further on, a bald man laughs hysterically at (a joke made by the) pipe-smoking Prince Bernhard. I see Martin Luther King, Mick Jagger, Eusebio, The Beatles and Sean Connery. I see global superstars, but mostly, I see that no matter how big or famous you are, Amsterdam always seems bigger and more famous. The canals aren't in the shot with The Beatles, instead The Beatles are in the photo with the canals. The stars demand attention, but the city receives it, because true beauty doesn't demand, true beauty simply gets.

I briefly flick back to the young Johan Cruijff. His jacket is zipped up to his heart. Cruijff's eyes, two turtle doves on the window sill of a patrician home. One nostril, the Coentunnel and the other, the IJtunnel. Lips pursed like an amorous couple on a summer's day. His hair as neat as the back gardens of the residents in Oud-Zuid [posh neighbourhood]. As a writer you have to be able to describe everything, but the love I feel for Amsterdam, I just can't seem to put into words. I can't pinpoint exactly what I feel, but it's mainly gratitude. Pure gratitude. My parents gave me life, but Amsterdam gave me everything else.

– James Worthy, author

Dorus & Mies Bouwman (1962)

🔍 google 'mies van speculaas muziekweb'
-

Op jonge leeftijd treedt tekenaar, cabaretier en acteur Tom Manders vaak op in een zogenaamd 'revuecafé' aan het Amsterdamse Rembrandtplein, waar hij op de planken staat als zijn komische alter ego 'Dorus'. Als de omroepvereniging VARA hem later vraagt om een televisieprogramma te maken, bouwt Manders een replica van het café in een televisiestudio.

Manders neemt door de jaren heen een hoop liedjes op, waarvan er één gaat over zijn buurvrouw en vriendin Mies Bouwman. In het nummer *Mies van Speculaas* zingt Dorus dat hij een speculazen versie van de bekende tv-persoonlijkheid wil hebben - op ware grootte. Zowel Manders als Bouwman treden hierna nog regelmatig op in elkaars shows en televisieprogramma's.

From an early age, the Dutch artist, comedian and actor Tom Manders was a regular performer at a revue bar in Amsterdam's Rembrandtplein, where he appeared as his comic alter ego 'Dorus'. When the VARA broadcasting company later commissioned him to create a television show, Manders built a replica of the bar in the studio.

Manders recorded lots of songs during his career including one about his close friend and neighbour Mies Bouwman, a famous Dutch television presenter. Performing as Dorus in the song *Mies van Speculaas* he wishes for a life-sized (Dutch spiced cookie) version of the presenter. Manders and Bouwman regularly appeared in each other's shows and television programmes.

Frans Halsema (1964)

Q google 'frans halsema voor haar'

Aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog komt Frans Halsema in 1939 ter wereld aan de rand van de Amsterdamse Jordaan. Als kind voert hij samen met zijn broers en zus toneelstukjes op, later gaat hij op muziekles - zijn grote voorbeeld is cabaretier Toon Hermans. Na zijn militaire dienst belandt Halsema in de cabaretwereld, waar hij samenwerkt met andere cabaretiers als Adèle Bloemendaal, Wim Kan, Connie Stuart, Paul Haenen en Gerard Cox.

The Dutch cabaret performer Frans Halsema was born in the Jordaan, one of Amsterdam's working-class neighbourhoods in 1939, on the eve of the Second World War. As a child, he staged short theatre pieces with his brothers and sister, and later took music lessons, seeking inspiration from the famous Dutch revue performer Toon Hermans. Halsema entered the cabaret world himself after his military service and went on to collaborate with other local cabaret performers such as Adèle Bloemendaal, Wim Kan, Connie Stuart, Paul Haenen and Gerard Cox.

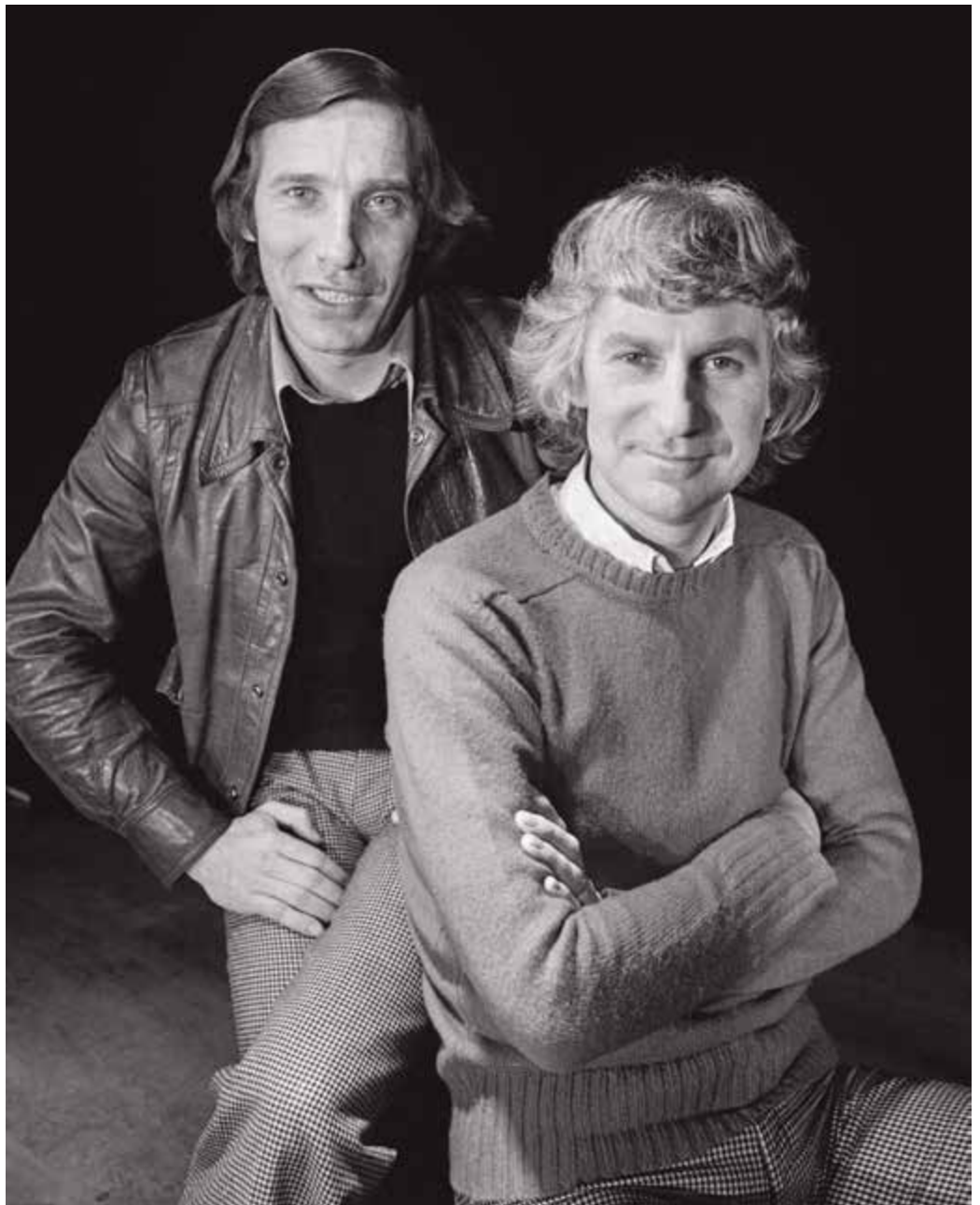

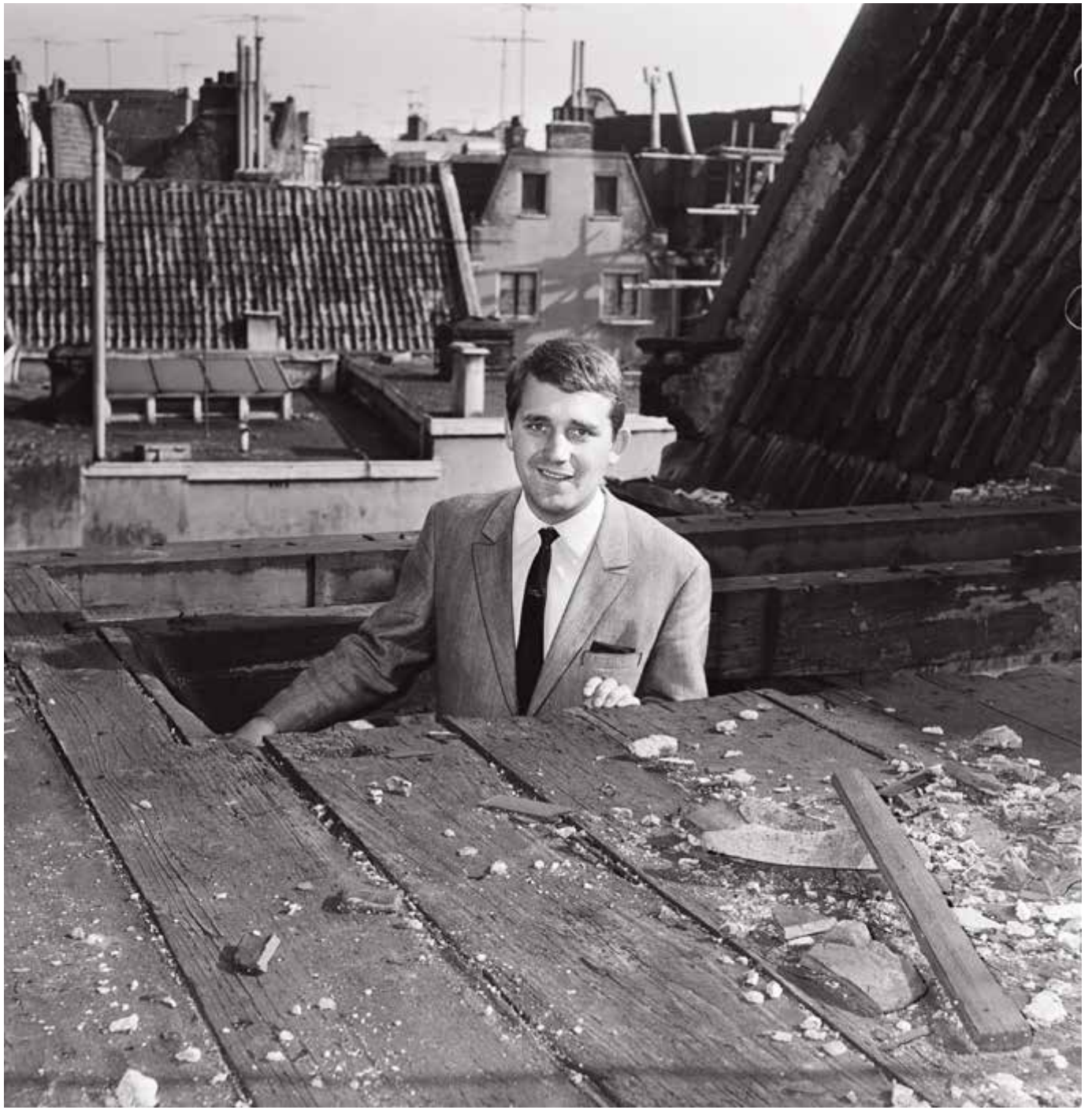
Frans Halsema & Gerard Cox (1974)

🔍 google 'met blijdschap geven wij kennis'

Gerard Cox begint zijn werkende leven als zingende schoolmeester, maar wil eigenlijk studeren aan de toneelopleiding. Hij wordt niet toegelaten, maar zet door en debuteert in 1961 met luisterliedjes in de stijl van Jaap Fischer. Later sluit hij zich aan bij het 'Lurelei'-cabaret van Eric Herfst en Ben Rowold. Daar ontmoet hij Adèle Bloemendaal en Frans Halsema, met wie hij nog veel optreedt. In de jaren negentig is de acteur en cabaretier succesvol met zijn eigen televisieserie *Toen Was Geluk Heel Gewoon*, waarvoor hij in 1999 een Gouden Televizier ontvangt.

The Dutch singer, actor and cabaret performer Gerard Cox began his working life as a music teacher dreaming of drama school. He never got in, but persevered, finally debuting in 1961 with a performance of lyric-driven songs in the style of the famous Dutch singer-songwriter Jaap Fischer. He later became a member of the groundbreaking satirical cabaret group Lurelei founded by the entertainers Eric Herfst and Ben Rowold. It was there that he would meet the Dutch actress, singer and cabaret performer Adèle Bloemendaal, with whom he would go on to perform often. He would find further success in the 1990s with his own television comedy series, the hugely popular *Toen Was Geluk Heel Gewoon*, for which he would be awarded a Golden Televizier Ring in 1999, the most highly regarded award in Dutch television.

Henk Elsink (1964)

🔍 google 'henk elsink de bom'

Als Henk Elsink op nog jonge leeftijd prijzen wint op regionale talentenjachten, wordt hij ontdekt door humorist Frans Vrolijk. Hij zorgt ervoor dat Elsink aan de slag kan in een Amsterdams revuecafé, waar ook Tom Manders optreedt met zijn typetje Dorus (pagina 7). Later maakt Elsink, net als Frans Halsema, deel uit van het 'ABC'-cabaret van Wim Kan en Corry Vonk. Vervolgens brengt hij vele oneman-shows ten tonele, tot hij daar in 1988 plots klaar mee is, abrupt stopt en naar het buitenland verhuist.

Henk Elsink was still quite young when he won a regional talent contest and caught the attention of Dutch actor and comedian Frans Vrolijk. Frans got him into the cabaret bar in Amsterdam where Tom Manders performed as Dorus (page 7). Like the revue performer Frans Halsema, Elsink would later become a member of the ABC revue group formed by Wim Kan and Corry Vonk. Later still, he would create several live, one-man shows before abruptly quitting in 1988 and moving abroad.

Claudia Cardinale (1964)

🔍 google "circus world western drama"

Tijdens de Europese promotour die Claudia Cardinale in 1964 maakt voor de film *Circus World* is de actrice omgeven door clowns. Op Schiphol staat de Nederlandse beroepsclovn Fantasio klaar om Cardinale te verwelkomen. Europeanen kennen de actrice van haar rol in de Italiaanse Fellini-klassieker *8½*, Amerikanen kennen haar vooral als Jill McBain in Sergio Leone's *Once Upon a Time in the West*.

The Italian actress Claudia Cardinale was surrounded by clowns when she stopped over in 1964 during the European promo tour for the film *Circus World*. Professional Dutch clown Fantasio was at Schiphol to welcome Cardinale. While European film fans know the actress for her role in Fellini's classic *8½*, Americans remember her primarily as Jill McBain from Sergio Leone's *Once Upon a Time in the West*.

‘The most exciting woman in the world.’

– Orson Welles, actor / director

Eartha Kitt (1962)

🔍 google 'eartha kitt catwoman'
-

Hoewel de Amerikaanse Eartha Kitt doorbreekt als zangeres, kent het grote publiek haar van haar kleine, maar iconische rol als ‘Catwoman’ in de televisiereeks *Batman*. Haar eerste hoofdrol krijgt ze van toneel- en filmregisseur Orson Welles, die haar ‘de spannendste vrouw ter wereld’ noemt. Tijdens haar bezoek doet de zingende actrice ook kort de Heinekenbrouwerij aan de Stadhouderskade aan.

Although the American artist Eartha Kitt made her breakthrough as a singer, the general public would later remember her for her small yet iconic role as ‘Catwoman’ in the television series *Batman*. Her first starring role came courtesy of stage and film director Orson Welles who declared her ‘the most exciting woman in the world’. During her visit to Amsterdam, the actress/singer gave a short performance at the Heineken brewery on the Stadhouderskade.

Ella Fitzgerald (1962/1965)

🔍 google 'ella fitzgerald amsterdam 1957'

-

De Amerikaanse zangeres die liefkozend 'First Lady of Song' wordt genoemd, doet Nederland verschillende keren aan. Fitzgerald treedt vaak op in Amsterdam: in de winter van 1959 geeft ze bijvoorbeeld met pianist Oscar Peterson een nachtelijk jazzconcert in het Concertgebouw. Ze wordt geroemd voor het grootmaken van 'scatting', het met de stem nadoen van instrumentele geluiden. Ella Fitzgerald wint in totaal 13 Grammy's en wereldwijd zijn er al meer dan veertig miljoen van haar albums verkocht.

The American jazz singer, affectionately dubbed 'the First Lady of Song', visited the Netherlands on several occasions. She often performed in Amsterdam, as she did one night in the winter of 1959 with pianist Oscar Peterson at a jazz concert at the Concertgebouw. She is widely recognised for popularising what is now known as 'scatting', a form of singing characterised by improvised vocal sounds. Ella Fitzgerald won a total of 13 Grammys during her career and sold over 40 million albums worldwide.